

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	85-25/288735
Otsuse kuupäev	30.04.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Krausberg Eesti OÜ vaidlustus AS-i Tallinn Airport GH riigihankes „Õhusõidukite koristamine (kordushange)“ (viitenumber 288735) riigihanke kehtetuks tunnistamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Krausberg Eesti OÜ, esindaja vandeadvokaat Kristina Laarmaa
Vaidlustuse läbivaatamine	Hankija, AS Tallinn Airport GH, esindaja Indrek Nõlvak Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja RHS § 198 lg 3 alusel

- 1. Jätta vaidlustus rahuldamata.**
- 2. Jätta Krausberg Eesti OÜ vaidlustusmenetluse kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 02.01.2025 avaldas AS Tallinn Airport GH (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbiviidava riigihanke „Õhusõidukite koristamine (kordushange)“ (viitenumber 288735) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD).

Riigihankega soovis Hankija sõlmida raamlepingu.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks esitati kolm pakkumust, sh esitas pakkumuse Krausberg Eesti OÜ.

2. 21.03.2025 otsusega tunnistas Hankija Riigihanke hankemenetluse kehtetuks (edaspidi Otsus).

3. 31.03.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Krausberg Eesti OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Otsuse peale.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 04.04.2025 kirjaga nr 12.2-10/85 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 09.04.2025 ja neile vastamiseks 14.04.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude taotluse Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Krausberg Eesti OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Hankija on põhjendanud Otsust järgmiselt:

Hankija avastas pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva, et riigihanke alusdokumentidest (edaspidi alusdokumendid) on välja jäänud nõuded, mis tulenevad lennundusseadusest ning käsitlevad maapealse teenindaja temaatikat. Nimelt on direktiivi 96/67/EÜ lisas sätestatud maapealse teeninduse teenused ning üheks teenuseks on muuhulgas ka õhusõiduki puhastamine väljast ja seest. Tulenevalt eeltoodust peab kõnealuses hankes osalev pakkuja (sh ka edukas pakkuja) vastama lennundusseadusest tulenevatele nõuetele. Lisaks on teenuse osutamise eelduseks AS-iga Tallinna Lennujaam taristu kasutamise lepingu sõlmimine maapealsete teenuste osutamiseks. Viidatud leping AS-iga Tallinna Lennujaam sõlmitakse pärast riigihanke lõppemist ehk pärast raamlepingu sõlmimist. Kahjuks on inimliku eksimuse tõttu alusdokumentide koosseisust välja jäänud nii lennundusseadusest tulenevad nõuded kui ka AS-iga Tallinna Lennujaam sõlmitav leping, mistõttu ei saanud pakkujad enne pakkumuse esitamist tutvuda kõikide asjaoludega, mis tulenevad lennundusseadusest ja eespool viidatud lepingust. Hankija põhjendused on otsitud ja üldsõnalised ega täida RHS § 73 lg 3 p-is 6 sätestatud eeldust põhjendatud vajaduse kohta.

5.2. Jääb arusaamatuks, mis on need maapealse teenindamise temaatikat kajastavad lennundusseaduse nõuded ja kuidas need Riigihanke käiku mõjutavad. Kui tegemist on õigusaktidest tulenevate kohustuslike nõuetega, mis rakenduvad ka Riigihankes sõlmitava lepingu täitmisel koristusteenuse osutamisel, siis kohalduvad sellised õigusaktide nõuded teenusepakkuja suhtes sõltumata sellest, kas neile on RHAD-is viidatud või mitte. Õigusaktide kohustuslike nõudeid ei pea RHAD-is dubleerima, mistõttu ei saa tegemist olla Hankija eksimusega või veaga RHAD-is, mis saaks mõjutada Riigihanke läbiviimist ja tulemusi.

5.3. See, milliseid koostöökokkuleppeid on teenuse osutajal vaja sõlmida kolmandate isikutega, on iga pakkuja enda otsustada. Seetõttu ei peagi olema RHAD-i koosseisus avaldatud AS-i Tallinna Lennujaam ehk Hankijaks mitte oleva kolmanda isiku taristu kasutamise lepingutingimused, sest sellised lepingutingimused ei sõltu Hankijast vaid konkreetse pakkuja ja AS-i Tallinna Lennujaam vahel peetud läbirääkimistest ja kokkulepetest taristu kasutamise kohta. RHAD tehnilise kirjelduse p-ides 1.9 ja 1.10 on viidatud AS-i Tallinna Lennujaam kontaktisikutele, kellega pakkujatel tuleb saavutada kokkulepped AS-i Tallinna Lennujaam taristu kasutamises ja arvestada vastavad hinnad pakkumuse maksumuse hulka. Seega on Hankija teadlikult kujundanud hanketingimused nii, et iga pakkuja peab ise saavutama kokkulepped kolmandate isikutega taristu kasutamiseks.

5.4. Isegi kui RHAD-is esineb viga (mida käesoleval juhul ei esine), siis ei saa iga eksimuse õigustada Riigihanke kehtetuks tunnistamist vaid eksimusest tingitud negatiivne tagajärg hanke läbiviimisel peab üles kaaluma riigihanke kehtetuks tunnistamisest tuleneva negatiivse tagajärje edukale pakkujale. Käesoleval juhul ei esine RHAD-is ühtegi viga ega vastuolu õigusaktidega, mistõttu Riigihanke kehtetuks tunnistamine on põhjendamatu.

5.5. Vaidlustaja esitas 09.04.2025 täiendavad seisukohad.

5.5.1. Hankija väidab jätkuvalt, et Riigihanke kehtetuks tunnistamise esimeseks põhjuseks on asjaolu, et RHAD-is ei ole otsesõnu viidatud lennundusseadusele ja Riigihankes sõlmitava lepingu täitja peab vastama lennundusseaduse sätetele. Hankija ei ole adresseerinud vaidlustuse etteheidet, et õigusaktist tulenevad kohustuslikud nõuded on järgimiseks kohustuslikud ka siis, kui neid RHAD-is dubleeritud ei ole. Õigusaktidest tulenevate oluliste nõuete rikkumine on käsitatav ka lepingurikkumisena, mis annab Hankijale aluse Riigihankes sõlmitud lepingu erakorraliseks ülesütlemiseks. Eelnevat arvestades on lennundusseadusest tulenevate nõuete täitmine tagatud.

5.5.2. Hankija väidab, et Hankija oleks pidanud *muuhulgas alusdokumentides lahti kirjutama lennundusseaduse § 50²⁰ sätestatud asjaolud ning seadma antud sätte kohta ka tingimused alusdokumentidesse. Antud asjaolude puudumine alusdokumentidest omab olulist mõju riigihanke protsessile ja võib kaasa tuua hanke ebaõnnestumise.*

Hankija ei selgita, millised pakkuja usaldusväarsuse sätted tulnuks RHAD-is dubleerida ja kuidas Hankija arvates oleks see üldse olnud võimalik.

5.5.3. Riigihankes lasub lepingu sõlminud töövõtjal kohustus järgida lepingu täitmisel kõiki õigusaktide nõudeid, sh lennundusseaduse §-i 50²⁰ nõudeid usaldusväarsuse kohta, ka kehtiva RHAD-i järgi ja selliste kohustuste rikkumise korral on tellijal võimalik Riigihankes sõlmitud leping erakorraliselt üles öelda.

5.5.4. Enne Riigihankes lepingu sõlmimist on võimalik pakkuja kui ettevõtja suhtes esitada tingimusi kvalifitseerimise tingimuste raames vastavalt RHS-is lubatud piiridele. RHS ei võimalda lennundusseaduse §-i 50²⁰ nõudeid kehtestada kvalifitseerimise tingimuseks. Pakkujate usaldusväarsuse kontroll leiab aset kõrvaldamise aluste kontrollina. Lennundusseaduse §-i 50²⁰ alused dubleerivadki RHS-is sätestatud kohustuslikke ja valikulisi kõrvaldamise aluseid, seejuures on RHS-i regulatsioon pakkuja usaldusväarsuse kontrollimisel isegi rangem. Riigihankes kõrvaldamise aluste kontrolli kaudu on tagatud pakkujate usaldusväarsuse kontroll ka lennundusseaduse §-i 50²⁰ tähenduses ja viidatud paragrahvi praktiline väärtus ning eesmärk saab olla eeskätt Hankijaks mitte oleva tellija puhul teenuse usaldusväarsuse tagamine.

5.5.5. Vajadus sõlmitava lepingu täitmisel järgida mh lennundusseaduse sätteid ei saanud Hankijale tulla üllatusena. Vaidlustaja juhtis juba 01.02.2025 teabevahetuses tähelepanu, et RHAD-is sisaldus eelnevalt viide lennundusseaduse sätetele, mis Riigihankes ei kohaldunud.

5.5.6. Hankija ei ole väitnud, et lennundusseaduse §-i 50²⁰ usaldusväarsuse nõuete täitmine oleks ühelegi pakkujale probleemne või et mõni pakkuja neid nõudeid ei täidaks.

5.5.7. Hankija kordab, et RHAD-is pidanuks olema sätestatud AS-iga Tallinna Lennujaam kui kolmanda isikuga sõlmitava lepingu tingimused. AS-iga Tallinna Lennujaam lepingu sõlmimise kohustus on märgitud tehnilise kirjelduse p-is 1.24. Hankija ja AS Tallinna Lennujaam ei ole sama isik ja Hankija ei saa hakata pakkuja eest AS-iga Tallinna Lennujaam läbi rääkima ja kokku leppima lepingu tingimusi.

5.5.8. Hankija on, vastates 19.02.2025 teabepäringule, rõhutanud, et AS-iga Tallinna Lennujaamsõlmitava lepingu tingimused ongi eelduslikult iga pakkuja jaoks erinevad sõltuvalt sellest, millise suurusega ruume konkreetne pakkuja teenuse osutamiseks vajab. RHAD on Hankija tahteavaldus, RHAD ei saa siduda AS-i Tallinna Lennujaam kui kolmandat isikut ega kohustada viimast sõlmima RHAD-is kehtestatud tingimustel pakkujatega lepinguid.

5.5.9. Vale on Hankija väide, et ükski pakkuja ei ole AS-iga Tallinna Lennujaam ühendust võtnud enne pakkumuse esitamist, et uurida sõlmitava lepingu tingimusi. Vaidlustaja on suhelnud sel teemal Hankija enda viidatud kontaktisiku M.H.-ga.

6. Hankija, **AS Tallinn Airport GH**, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Hankija avastas pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva, et RHAD-ist on välja jäänud nõuded, mis tulenevad lennundusseadusest ning käsitlevad maapealse teenindaja temaatikat. Nimelt on direktiivi 96/67/EÜ lisas sätestatud maapealse teeninduse teenused ning üheks teenuseks on muuhulgas ka õhusõiduki puhastamine väljast ja seest. Tulenevalt eeltoodust peab Riigihanke osalev pakkuja (sh ka edukas pakkuja) vastama ka lennundusseadusest tulenevatele nõuetele. Lisaks on teenuse osutamise eelduseks AS-iga Tallinna Lennujaam taristu kasutamise lepingu sõlmimine maapealsete teenuste osutamiseks. Viidatud leping AS-iga Tallinna Lennujaam sõlmitakse pärast Riigihanke lõppemist ehk pärast raamlepingu sõlmimist. Kahjuks on inimliku eksimuse tõttu jäänud RHAD-ist välja nii lennundusseadusest tulenevad nõuded kui ka AS-iga Tallinna Lennujaam sõlmitav leping, mistõttu ei saanud pakkujad enne pakkumuse esitamist tutvuda kõikide asjaoludega, mis tulenevad lennundusseadusest ja eespool viidatud lepingust.

6.2. Lennundusseaduses käsitleb maapealset teenindust lennujaamas eraldi peatükk 83. Lennundusseaduse §-i 50¹⁵ kohaselt tähendab maapealne teenindus teenuseid, mis on loetletud nõukogu direktiivi 96/67/EÜ lisas, st antud juhul on maapealseks teeninduseks ka õhusõidukite koristamise teenus. Täiendavalt käsitlevad maapealset teenindust ka lennundusseaduse §-id 50¹⁷, 50¹⁸, 50¹⁹ ja 50²⁰ jne. Hankija oleks pidanud RHAD-is mh lahti kirjutama lennundusseaduse §-is 50²⁰ sätestatud asjaolud ning seadma antud sätte kohta RHAD-i ka tingimused. Antud asjaolude puudumine RHAD-is omab olulist mõju hankemenetlusele ja võib kaasa tuua Riigihanke ebaõnnestumise. Nt võib selguda, et pakkuja, kellega on sõlmitud leping, ei vasta lennundusseaduse § 50²⁰ sätestatud usaldusväärsuse tingimustele, mistõttu ei saa AS Tallinna Lennujaam temaga sõlmida teenuse osutamise eelduseks olevat lepingut ja seetõttu ei saa pakkuja ka teenust osutama hakata.

6.3. Riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest tulenevalt oleks Hankija pidanud RHAD-is lahti kirjutama õhusõidukite koristamise teenuse osutamisega seotud protsessi, sh lennundusseadusest tulenevad nõuded, millele pakkuja peab vastama, lisama RHAD-i pakkujatele teadmiseks lepingu, mis edukal pakkujal tuleb sõlmida ja selgitama asjaolu, et antud juhul ei ole pakkuja valida, kellega viidatud leping sõlmitakse vaid see tuleb sõlmida AS-iga Tallinna Lennujaam.

6.4. Vaidlustaja märgib, et see, *milliseid koostöökokkuleppeid on teenuse osutajal vajalik sõlmida kolmandate isikute, s.t muude isikutega kui Hankija, on iga pakkuja enda otsustada ja läbi rääkida*, mis näitab, et Vaidlustaja ei ole RHAD-ist õigesti aru saanud - käesoleval juhul see ei ole Vaidlustaja otsustada, millise kolmanda isikuga ta koostöökokkuleppe sõlmib, kuna see on võimalik sõlmida ainult AS-iga Tallinna Lennujaam ning seda saab teha alles pärast seda, kui Riigihanke tulemusel on leping sõlmitud. Vaidlustaja viitab tehnilise kirjelduse p-idele 1.9 ja 1.10, mis ei käsitle AS-iga Tallinna Lennujaam taristu kasutamise lepingu sõlmimist maapealsete teenuste osutamiseks vaid ruumide rentimist, mis on eraldiseisev leping.

6.5. Tehnilise kirjelduse p-i 1.24 kohaselt *pakkuja peab sõlmima AS-iga Tallinna Lennujaam taristu kasutamise lepingu maapealsete teenuste osutamiseks Tallinna lennujaamas, lisainfo A[---] H[---], e-post [---]*. Kahjuks on inimliku eksimuse tõttu antud punktist välja jäänud oluline info, sh lepingu sõlmimise protsessi kirjeldus, dokumendid, viited jms, millega peab pakkuja arvestama ja mis tagaks Hankijale Riigihanke õnnestumise.

Ükski Riigihankest huvitatud isik ega pakkuja ei võtnud viidatud kontaktisikuga ühendust ega uurinud täpsemaid asjaolusid.

6.6. Hankija on varasema analoogse riigihanke kehtetuks tunnistanud, kuid inimlikke eksimusi dokumentides võib esineda rohkem, kui ühel korral.

6.7. RHS § 73 lg 3 p 6 sätestab ühe hankemenetluse lõppemise alusena hankemenetluse kehtetuks tunnistamise hankija enda otsusega põhjendatud vajaduse korral omal algatusel. Põhjendatud vajaduse sisustamisel on nii Euroopa Kohtu kui ka Eesti kohtute ja vaidlustuskomisjoni varasem praktika siiani tunnustanud hankemenetluse kehtetuks tunnistamise otsustamisel hankija väga laia diskretsiooniruumi - hankemenetluse kehtetuks tunnistamisel on õiguspärane iga kaalutlus, mis on kooskõlas riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega ning on reaalne. Otsus on õiguspärane, kui Hankija esitatud põhjendused on reaalsed, kontrollitavad ja võimaldavad mõista Otsuse sisu. Antud juhul see nii on.

6.8. Hankija esitas 14.04.2025 täiendavad seisukohad.

6.8.1. Hankija on tunnistanud Riigihanke kehtetuks mitme asjaolu esinemise tõttu, mis kogumis tekitavad vajaduse Riigihange kehtetuks tunnistada. Hankija oleks pidanud RHAD-is lahti kirjutama õhusõidukite koristamise teenuse osutamisega seotud protsessi, sh lennundusseadusest tulenevad nõuded, millele pakkuja peab vastama ja millega peab arvestama, lisama RHAD-i juurde pakkujatele teadmiseks lepingu, mis edukal pakkujal tuleb sõlmida maapealse taristu kasutamiseks ja selgitama asjaolu, et antud juhul ei ole pakkuja valida, kellega viidatud leping sõlmitakse, vaid see tuleb sõlmida AS-iga Tallinna Lennujaam.

6.8.2. Vaidlustaja keskendub oma vastuväites ühele lennundusseaduse sättele, mille Hankija tõi välja näitena. Lennundusseaduses on terve peatükk, mis käsitleb maapealset teenindust lennujaamas ja Hankija oma vastuses ning Otsuses ka viitas, et RHAD-is vajab kajastamist kogu maapealse teenindamise temaatika.

6.8.3. Tõele ei vasta Vaidlustaja väide, et Hankija plaanis lennundusseadusest tulenevad nõuded kehtestada pakkujale kvalifitseerimise tingimusena.

6.8.4. Hankija soov ja eesmärk on võimalikult laiapindselt informeerida pakkujaid kõigist kohustustest ja nõuetest, mis tulenevad nii õigusaktidest, sh lennundusseadusest, kui ka AS-iga Tallinna Lennujaam sõlmitavast maapealse taristu kasutamise lepingust ning ka taristu kasutamise tingimustest, millest tuleneb pakkujale mitmeid nõudeid, mis ei ole läbiräägitavad (nt käsitlevad taristu kasutamise tingimused mh teenuse osutaja üldiseid kohustusi, keskkonna erisätteid, taristu kasutamist, vastutust ja kahjuhüvitamist, maapealse käitluse süsinikuneutraalsuse saavutamise strateegiat jms).

6.8.5. Tõele ei vasta Vaidlustaja väide, et Hankija planeeris dubleerida RHAD-is lennundusseadusest tulenevaid usaldusväärse sätteid. Hankija viitas lennundusseaduse sätete lahti kirjutamisele, mis ei tähenda nende dubleerimist RHAD-is, vaid pigem nende pakkuja tähelepanu juhtimist, pakkuja juhendamist nende osas jms tegevusi/selgitusi.

Vaidlustaja väide, et lennundusseaduse §-i 50²⁰ alused dubleerivad RHS-is sätestatud kohustuslikke ja valikulisi kõrvaldamise aluseid, ei vasta tõele. Nt RHS § 95 lg 4 p 8 käsitleb

hankelepingu rikkumisi aga lennundusseaduse § 50²⁰ lg 3 p-is 3 nimetatud lepingu rikkumised ei käsitle hankelepingu, seega ei ole antud juhul tegemist RHS-is toodu dubleerimisega.

6.8.6. Hankijale jääb arusaamatuks, millises dokumendis on Hankija väitnud, et lennundusseaduse sätete järgimine tuli talle üllatusena. Algselt oli tehnilises kirjelduses toodud viide ühele ekslikule lennundusseaduse sättele (lennundusseaduse § 8), mis ei olnud Riigihankes asjakohane.

6.8.7. Hankija ei ole lennundusseaduse §-i 50²⁰ osas pakkujate suhtes usaldusvääruse kontrolli teostanud, mistõttu ei saa antud juhul väita, kas pakkujad vastavad usaldusvääruse nõuetele või mitte.

6.8.8. Vaidlustaja viitab 13.02.2025 esitatud päringule, mis käsitleb ruumide rentimist ja leiab, et Hankija väide, et ükski pakkuja ei ole tehnilises kirjelduses toodud kontaktisikuga ühendust võtnud AS-iga Tallinna Lennujaam maapealse taristu kasutamise lepingu sõlmimise asjaolude täpsustamiseks, ei ole tõene.

Tehnilisest kirjeldusest nähtub, et p-ides 1.9, 1.10 ja p-is 1.24 toodud kontaktisikud erinevad, kuna nende kontaktisikute valdkonnad erinevad. Hankija ei ole väitnud, et ükski pakkuja ei ole ühendust võtnud p-is 1.9 ja 1.10 toodud kontaktisikuga, kes tegeleb pakkuja vajalike ruumide rentimisega. P-is 1.24 toodud kontaktisik tegeleb AS-i Tallinna Lennujaam maapealse taristu kasutamise lepinguga. Need valdkonnad ja sõlmitavad lepingud on oma olemuselt erinevad ja ükski pakkuja tehnilise kirjelduse p-is 1.24 toodud kontaktisikuga ühendust ei ole võtnud.

6.8.9. Vaidlustaja vastuväitest on näha, et Vaidlustaja jaoks on jätkuvalt arusaamatu, milliseid lepinguid tuleb lisaks Riigihanke tulemusel sõlmitavale lepingule sõlmida, mis tõendab Hankija seisukohta, et RHAD on puudulik ning ei taga riigihangete korraldamise üldpõhimõtete järgmist.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. RHS § 73 lg 3 p 6 ei sätesta konkreetseid aluseid, millistel juhtudel on hankija õigustatud hankemenetluse RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel kehtetuks tunnistama. Määratlemata õigusmõiste *põhjendatud vajaduse korral* sisustamisel on nii Euroopa Kohtu kui ka Eesti kohtute praktika siiani tunnustanud hankemenetluse kehtetuks tunnistamise otsustamisel hankija väga laia diskretsiooniruumi. Põhjendatud vajadus võib olla nii hankijast sõltumatu kui ka hankijast tulenev, see ei pea olema kaalukas või oluline (Euroopa Kohtu otsus C 27/98, p-id 23 ja 25), kuid see ei tohi olla meelevaldne. Eesti kohtud on olnud seisukohal, et hankemenetluse kehtetuks tunnistamisel on õiguspärane iga kaalutlus, mis on kooskõlas riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega ning on reaalne (Tallinna Ringkonnakohtu otsus 3-18-452, p 13 teine lõik).

8. Otsusest nähtuvalt põhjendab Hankija Otsust kokkuvõtlikult kahe puudusega RHAD-is:

- 1) RHAD-ist on välja jäänud nõuded, mis tulenevad lennundusseadusest ning käsitlevad maapealse teeninduse temaatikat (edaspidi Nõuded);
- 2) RHAD-ist on välja jäänud kohustus sõlmida AS-iga Tallinna Lennujaam taristu kasutamise leping maapealsete teenuste osutamiseks ja see on teenuse osutamise eelduseks (edaspidi Kohustus).

Vaidlustuskomisjon mõonab, et RHAD-is ei ole Hankija kirjeldanud Nõudeid ega Kohustust (vähemalt mitte vaidlustusmenetluses kirjeldatud ulatuses), kuid Vaidlustaja väitel ei ole selleks ka mingit vajadust.

9. Otsuse põhjendused on selgelt seotud viidatud puudustega RHAD-is (Hankija väitel oleks RHAD-is pidanud sisalduma lisaks midagi, mida seal ei sisaldunud). Kuna põhjendatud vajadus

ei pea olema kaalukas või oluline, siis on vaidlustuskomisjon seisukohal, et asja lahendamisel omab tähtsust üksnes see, kas Nõuded ja/või Kohustus, millele Hankija Otsuses viitab, oleksid mingil usutaval põhjusel pidanud sisalduma juba RHAD-is. Kui Nõuded ja/või Kohustus pidanuks RHAD-is sisalduma (need on Riigihanke eesmärgi saavutamiseks vajalikud või nende puudumine RHAD-is võib seada ohtu Riigihanke eesmärgi saavutamise), tuleb tunnustada ka Hankija põhjendatud huvi Riigihankega mitte jätkata.

10. Nõuete puudumine RHAD-ist

10.1. Isegi kui Vaidlustaja avaldas arvamust, et talle jääb arusaamatuks, mis on *need maapealse teenindamise teemaatikad kajastavad lennundusseaduse nõuded*, ei saa vaidlustuskomisjoni arvates tekkida ainuüksi Riigihanke eseme lühikirjeldust arvestades (*AS Tallinn Airport GH soovib tellida lennukite koristamise teenust*) mõistlikku küsimust sellest, et lennundusseaduse peatükk 8³ reguleerib maapealset teenindust lennujaamas ja omab seetõttu otsest puutumust Riigihanke esemega.

10.2. Vaidlustaja väitel ei pea lennundusseaduse kohustuslikke nõudeid RHAD-is dubleerima ja asjaolu, et Hankija jättis RHAD-is selle viite tegemata ei tähenda Hankija eksimust või viga ning see ei mõjuta Riigihanke läbiviimist ega tulemusi.

Vaidlustuskomisjoni arvates on võimalik, et Hankija on mitmed lennundusseaduse peatükist 8³ tulenevad nõuded RHAD-i juba ilma otsese viiteta lennundusseadusele üle võtnud (ümber kirjutanud), kuid antud juhul selgitas ja näitlikustas Hankija probleemi täpsema viitega lennundusseaduse §-ile 50²⁰, milles sisalduvad nõuded seonduvalt maapealse teenindaja usaldusväärsusega ja need nõuded on ettevõtjale, kes soovib asuda Riigihanke tulemusel sõlmivat hankepingut täitma, kohustuslikud. RHAD-ist lennundusseaduse §-i 50²⁰ sätete kohustuslikkus ei nähtu ja Vaidlustaja väitel on Riigihankes kõrvaldamise aluste kontrolli kaudu juba tagatud pakkuja usaldusväärsuse kontroll ka lennundusseaduse §-i 50²⁰ tähenduses. Vaidlustuskomisjon Vaidlustaja seisukohaga ei nõustu.

10.2.1. Vaidlustuskomisjon on seisukohal et Riigihankes kõrvaldamise aluste kontrolli kaudu võib olla tagatud pakkuja usaldusväärsuse kontroll osaliselt RHS § 95 lg-s 1 ja § 95 lg 4 p-ides 1-5 sätestatud aluste osas (§ 50²⁰ lg 3 p-id 1 ja 2) - nendele sätetele on lennundusseaduse §-is 50²⁰ selgelt viidatud, kuid isegi sellel juhul on RHS § 95 lg 4 p-ides 1-5 sätestatud alused RHS-is hankemenetlusest kõrvaldamiseks vabatahtlikud (võib kõrvaldada, aga ei pea), kuid lennundusseaduses sisuliselt kohustuslikud (aluste esinemisel eeldatakse, et usaldusväärsus ei ole tagatud).

10.2.2. Sisulised erisused on aga juba ka sõnastuses lennundusseaduse § 50²⁰ lg 3 p-ides 3 ja 4 võrreldes RHS § 95 lg 4 p-idega 8 (lepingurikkumised kõrvaldamise alusena) ja 9 (valeandmed kvalifitseerimise tingimustele vastavuse või kõrvaldamise aluste puudumise kohta), rääkimata sellest, et § 50²⁰ lg 3 p-ides 5 ja 6 sätestatuga võrreldava sisuga punkte RHS §-is 95 üldse ei ole. Vaidlustuskomisjon ei pea asja lahendamiseks vajalikuks lõplikku sätete võrdluse ja sisu analüüsi teostamist ja nõustub kogumis Hankijaga, et nt RHS § 95 lg 4 p 8 käsitleb hankepingu rikkumisi, aga lennundusseaduse § 50²⁰ lg 3 p-is 3 nimetatud lepingu rikkumised ei käsitle üksnes hankepinguid, samuti tõusetub usaldusväärsuse küsimus mitte ainult ettevõtjaga (pakkuja) seotult vaid ka temaga otsese või kaudse valitseva mõju kaudu seotud isikutega seotult.

10.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et ainuüksi Hankija vaidlustusmenetluses esitatud Otsuse põhjendusi selgitava viitega lennundusseaduse §-ile 50²⁰ on praegusel juhul piisavalt tõendatud, et lennundusseadus kehtestab mh nõudeid, mis ei tulene RHAD-ist ega RHS-ist, kuid mille täitmise vastu pakkuja poolt on Hankijal selgelt huvi ja Hankija ei taha sõlmida hankepingut pakkujaga, kes lennundusseaduse peatüki 8³ nõuetele ei vasta. Puudused RHAD-

is võivad õigustada Riigihanke kehtetuks tunnistamist mh juhul, kui sellisel juhul peaks Hankija sõlmima hankelepingu tingimustel, millistel ta hankelepingut sõlmida ei soovi (antud juhul ilma lennundusseaduses sätestatud kontrolli teostamata) või millisel juhul võib lõpptulemusel sattuda ohtu ka Riigihanke eesmärgi saavutamise (Hankija ei või usalda Riigihankega tellitavate tööde teostamist isikule, kelle usaldus ei ole lennundusseaduse §-i 50²⁰ mõttes tagatud isegi siis, kui Riigihanke tingimused (RHAD) sellise isikuga hankelepingu sõlmimiseks takistusi ei tee).

10.4. Otsuse õiguspärasus ei sõltu antud juhul sellest, kas selline lennundusseadusele mittevastavuse problemaatika Riigihanke menetluses pakkujatega seoses üles kerkis, sh kas mõne pakkuja suhtes esines nt lennundusseaduse §-is 50²⁰ sätestatud alus, millisel juhul ei ole usaldusväärsus tagatud.

Kui RHD ei näinud ette pakkujale kohustusi seonduvalt lennundusseadusega, ei pidanud pakkujad lennundusseaduse (maapealset teenindust lennujaamas puudutavas osas) nõuete täitmist/nendega arvestamist pakkumuses kuidagi kinnitama, rääkimata tõendamisest. Seega Hankija seisukoht, et ta pole neid asjaolusid Riigihankes pakkujate suhtes kontrollinud, on mõistetav ja asjakohane (RHS-i kohaselt kontrollitakse pakkumuse vastavust RHAD-ile (RHS § 114 lg 1) ja pakkujate vastavust Hankija kehtestatud kvalifitseerimise tingimustele (RHS § 98 lg 1) või pakkujatel RHS-is sätestatud kõrvaldamise aluste puudumist (RHS § 95 lg 1)). Märkimisväärne on, et Vaidlustaja ka ei täpsusta vaidlustuses, kuidas saaks Hankija keelduda Riigihanke tulemusel hankelepingu sõlmimisest pakkujaga (millise otsuse peaks Hankija Riigihankes vastu võtma), kui pakkuja vastab kõikidele RHAD-i ja RHS-i nõuetele, kuid pakkuja suhtes esineb nt mõni alus, mille esinemisel ei ole usaldusväärsus lennundusseaduse §-i 50²⁰ kohaselt tagatud ja millele ei vasta RHS § 95 lg-des 1 ja 2 sätestatud kõrvaldamise alust.

10.5. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija oleks pidanud algusest peale vältima pakkumuste esitamist ettevõtjate poolt, kes lennundusseaduse peatüki 8³ nõuetele ei vasta (selline pakkuja hankelepingut täitma asuda ei saa), kuid vaidlustuskomisjon mõnab, et Hankija on selle realiseerimisega RHAD-is ebaõnnestunud - RHAD (ega RHS) selliseid pakkujaid Riigihankest eemale ei hoia ja selles viga RHAD-is seisnebki.

Seega Hankija põhjendused sellest, et Nõuded oleksid pidanud RHAD-is sisalduma, on reaalsed ega ole ilmselgelt meelevaldsed, mistõttu Hankijal on põhjendatud huvi Riigihankega mitte jätkata.

11. Ainuüksi Nõuete puudumisega RHAD-ist on Riigihanke kehtetuks tunnistamise vajadus antud juhul piisavalt põhjendatud.

Otsuse õiguspärasuse kontrollimiseks piisab ühest põhjendusest, mis on reaalne ja mis võis kaasa tuua Riigihanke kehtetuks tunnistamise, mistõttu asja lahendamiseks ei ole enam vaja kontrollida, kas samasugune tagajärg oli või oleks olnud ka Kohustuse korral (kui osa väiteid ei saa mõjutada vaidluse lõpptulemust, siis on need ebaolulised ning nende suhtes ei pea võtma ammendavat seisukohta (Riigikohtu 11.12.2020 otsus asjas nr 3-20-1198, p 26)).

12. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Nõuete puudumine RHAD-is võis omada sellist mõju Riigihankele, et seetõttu esines Hankijal põhjendatud vajadus Riigihanke kehtetuks tunnistamiseks, ja Otsuses esitatud Nõuetega seotud põhjendus põhjendab piisavalt Hankija vajadust Riigihange kehtetuks tunnistada. Hankija Otsus on kooskõlas RHS § 73 lg 3 p-iga 6 ning § 3 p-iga 1 ja selle kehtetuks tunnistamiseks alus puudub.

13. Täiendavalt märgib vaidlustuskomisjon, et hanketeate p-i 5.1.3 kohaselt oli sätestatud *Eeldatav kestus Alguskuupäev: 01/05/2025* ja seda, et Hankija ka eeldas töödega alustamist nimetatud kuupäeval, näitab RHAD tehnilise kirjelduse p 1.26, milles on sätestatud järgnev: *töödega alustamise aeg on 01.05.2025.a.* Antud juhul ei oleks selleks tähtpäevaks võimalik jõuda isegi raamlepingu sõlmimiseni, rääkimata töödega alustamisest.

14. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk